

TÍTULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS
Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

Materia: Iconografía, iconoloxía e tipoloxía I

Departamento: Historia, valoración e clasificación dos bens culturais

Obrigatoria da especialidade	Curso: 3º escultura	Cuadrimestral	2 ECTS
-------------------------------------	----------------------------	----------------------	---------------

Teórica

Profesor: José Granados Marín
granadosmarin@edu.xunta.es

Horario: 2 horas semanais

DESCRIPCIÓN DA MATERIA

Introducción aos métodos e sistemas iconográficos e tipolóxicos para a correcta valoración e clasificación dos bens culturais escultóricos. Coñecemento das principais fontes das mitoloxías grega e romana. Estudo dos principais episodios, personaxes e atributos constitutivos da mitoloxía clásica no ámbito dos bens escultóricos. Ciclos, programas e evolución da representación da mitoloxía clásica ó longo da historia da escultura.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analízala, sintetízala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e a comunicación.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos
T9	Integrarse adecuadamente en equipos multidisciplinares e en contextos culturais diversos
T11	Desenvolver na práctica laboral unha ética profesional baseada na apreciación e sensibilidade estética, medioambiental e cara a diversidade.
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos e a súa capacidade de xerar valores significativos.

COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN

X1	Contextualizar o ben cultural, entendendo o seu significado como testemuña documental para o seu respecto e transmisión.
X11	Acadar a capacidade de colaborar e traballar en equipo con outros profesionais, establecendo os mecanismos axeitados de comprensión e diálogo interdisciplinario.
X19	Coñecer e aplicar os recursos de investigación: metodoloxía científica, fontes documentais e historiográficas, análise, interpretación e síntese de resultados.
X20	Ter a capacidade para obter, presentar e difundir información sobre os bens culturais e a metodoloxía dos procesos de conservación e restauración.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE DE ESCULTURA

EE5	Establecer un diálogo interdisciplinario con outros profesionais relacionados co ámbito do patrimonio cultural, especialmente no concernente ao escultórico.
-----	--

EE10	Utilizar os recursos que as novas tecnoloxías facilitan para o desenvolvemento do exercicio profesional.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA	
<ul style="list-style-type: none"> • Recoñecer e clasificar os principais elementos iconográficos da mitoloxía clásica presentes nos bens escultóricos, identificando as posibles variacións e modificacións nas distintas épocas. • Establecer un diálogo interdisciplinar con outros profesionais relacionados co ámbito do patrimonio cultural, especialmente no concernente ao patrimonio escultórico. • Utilizar os recursos que as novas tecnoloxías facilitan para o desenvolvemento do exercicio profesional. • Dominar a terminoloxía específica da materia, os conceptos e as metodoloxías de análise iconográfica e icnolóxica. 	

UNIDADES DIDÁCTICAS		
Unidade	Subtemas	% no total da materia
1. Introducción aos estudos iconográficos e á súa metodoloxía.	1.1 Concepto e definición de Iconografía. 1.2 Escolas metodolóxicas. Sistemas de clasificación iconográfica aplicados á catalogación de bens culturais. 1.3 Elementos constitutivos da linguaxe iconográfica.	10%
2. Os mitos gregos: concepto e tipos. Fontes para o seu estudo.	2.1 Fontes literarias dos mitos gregos. 2.2 Mitos cosmogónicos 2.3 Mitos teogónicos. 2.4 A Titanomaquia e a Xigantomaquia. 2.5 Mitos antropogónicos.	25%
3. Os deuses gregos: xenealoxías, atributos e principais ciclos iconográficos.	3.1 A primeira xeneración olímpica. 3.2 A segunda xeneración olímpica. 3.3 Divindades menores e colectivas.	35%
4. Mitoloxía dos herois.	4.1 Perseo 4.2 Herakles 4.3 Teseo 4.4 Xasón 4.5 Orfeo 4.6 O ciclo troiano.	20%
5. Lendas e mitos romanos.	5.1 Deuses da terra. 5.2 Deuses familiares. 5.2 Deuses da cidade e do Estado. 5.3 Divindades orientais. 5.4 O ciclo de Eneas e a fundación de Roma.	10%

PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total

Sesión maxistral	26		26
Estudos de caso, debates e outras actividades	6	2	8
Traballos tutelados	4	4	8
Estudo autónomo		8	8
Total	36	14	50

METODOLOXIA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición
Sesión maxistral	Coñecemento das bases teóricas da materia, sobre as que construir o traballo autónomo, utilizando as sesións maxistras e outras ferramentas aportadas.
Traballos tutelados	Realización de tarefas relacionadas cos contidos da materia nas que se prime a capacidade de investigación e documentación sobre os temas e obras propostas. Preparación por parte do alumno de algún contido da materia indicado polo profesor. As directrices, metodoloxía e a secuencia das tarefas serán indicadas polo profesor ó alumno tanto para a súa correcta elaboración e presentación escrita e oral.
Estudios de caso, debates e outras actividades	Prácticas de expertización perante o estudo, análise e identificación de iconografías propostas; charlas abertas a partir da lectura e comentario de artigos científicos, noticias de actualidade ou estudos de caso; outras actividades como visitas externas e traballos asociados a elas.

SISTEMAS DE AVALIACIÓN

Método	Criterios	% avaliación
Proba escrita final	<p>Avaliación dos coñecementos adquiridos ó longo do curso mediante a realización dunha proba escrita. A proba terá unha duración de dúas horas e constará de dúas partes:</p> <p>a) Identificación, comentario e análise de varias obras propostas. 60% da nota total.</p> <p>b) Resposta a unha ou varias preguntas relacionadas cos contidos da materia, comentario e análise de textos, etc. 40% da nota total.</p> <p>O dominio do linguaxe escrita así como da terminoloxía científica da materia son imprescindibles para a superación da proba.</p>	65 %
Traballos tutelados	Rigor metodolóxico, corrección formal e calidade da presentación. A súa exposición na aula é obrigatoria, valorándose a claridade expositiva, a difusión relevante de coñecemento e a capacidade de síntese e a adecuación ó tempo asignado para a súa	20 %

	presentación.	
Outras actividades orais ou escritas	Sentido crítico e de análise, calidade nas expresións ou presentacións orais e escritas. Participación e mostras de interese pola materia. O 5% da calificación deste apartado corresponderá as exposicións e presentacións na aula das tarefas e traballos realizados polos alumnos e reseñados no apartado anterior (“traballos tutelados”).	15 %
Total		100 %

OUTROS COMENTARIOS A AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

- A asistencia é obrigatoria. O alumno perderá o dereito á avaliación continua de superar un 20% de faltas (ata 8 sesións).
- Avaliarase de forma contínua o progreso do proceso de aprendizaxe. A calificación final para a **avaliación continua** consistirá nos sistemas de avaliación expostos na táboa anterior, realizando e entregando as tarefas propostas e reseñadas polo profesor nos seus prazos determinados e non superando o límite do 20% total de horas lectivas do curso. A proba escrita final farase na convocatoria ordinaria. A fórmula de cálculo para a obtención da calificación da avaliación continua será a seguinte: [Calificación final = nota proba escrita final x 0,65 + nota traballos tutelados x 0,20 + nota outras actividades orais ou escritas x 0,15].
- Todos os alumnos terán dereito a **duas convocatorias**: unha **ordinaria** e outra **extraordinaria**. As datas de realización destas probas serán sinaladas pola xefatura de estudos no calendario do curso. A **convocatoria ordinaria** consistirá na realización da “proba final escrita” reseñada no apartado dos sistemas de avaliación da presente guía docente e a entrega e superación de todas as tarefas e traballos propostos polo profesor. Para aqueles alumnos **que perderan o dereito á avaliación continua**, é de obrigado cumprimento a entrega de todas as tarefas e traballos propostos polo profesor pertencentes ó apartado “traballos tutelados” dos sistemas de avaliación da presente guía. Para estes mesmos alumnos, a calificación da proba final escrita da convocatoria ordinaria suporá non o 65% da nota final senon o 80% da nota final nesa convocatoria, resultado de reasignar o 15% da cualificación do apartado “outras actividades orais e escritas” á “proba escrita final”.

Na **convocatoria extraordinaria** rexerán os mesmos criterios que na convocatoria ordinaria.

ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso, a través das titorías docentes e tamén mediante correo electrónico.

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

- ALMAGRO, M. J.: *Mitología clásica*, Madrid, 1995.
- BURKE, P.: *La fabricación de Luis XIV*, Madrid, Nerea, 1995.
- CARMONA MUELA, J.: *Iconografía clásica. Guía básica para estudiantes*, Madrid, Istmo, 2000.
- CARPENTER, T. H.: *Arte y mito en la antigua Grecia*, Barcelona, Destino, 2001.
- ELVIRA BARBA, M. A.: *Arte y mito. Manual de iconografía clásica*, Madrid, 2008.
- ESTEBAN LORENTE, J.F.: *Tratado de iconografía*, ISTMO, Madrid, 1998.
- GONZÁLEZ DE ZÁRATE, J.M.: *Método iconográfico*, Vitoria-Gasteiz, 1991.

- GRAVES, R.: *La guerra de Troya*, Barcelona, Munich Editores, 1999.
- GRIMAL, P.: *Diccionario de mitología griega y romana*, Barcelona, 1989.
- MORALEJO, S.: *Formas elocuentes. Reflexiones sobre la teoría de la representación*, Madrid, 2004.
- MOORMANN, E. M. y UTTERHOEVE, W.: *De Acteón a Zeus. Temas sobre la mitología clásica en la literatura, la música, las artes plásticas y el teatro*, Madrid, Akal, 1997.
- OLMOS, R.: *Mitos y ritos en Grecia*, Madrid, 2004.
- PANOFKY, E.: *Estudios sobre iconología*. Alianza editorial. Madrid, 1985.
- TERVARENT, G.: *Atributos y símbolos en el arte profano. Diccionario de un lenguaje perdido*, Barcelona 2002.

OBSERVACIÓNS

- É imprescindible que o alumno aplique una metodoloxía axeitada á hora de proceder ó estudo dos contidos da materia e á realización das distintas tarefas (toma de apuntes e anotacións, busca e selección de materiais, cronogramas, presentacións, etc.).
- O plaxio e apropiación de materiais científicos en distintos soportes (edicións dixitais ou en papel) sen o citado previo da súa fonte é un delito e suporá un suspenso.
- A biblioteca da Escola conta con material bibliográfico específico sobre os contidos da materia. O seu uso habitual é recomendable para acadar correctamente os obxectivos da materia.